

Sibiu,
06 iulie - 2017

Către:

Primăriile din județ - sector agricol, instituții cu profil agricol, deținători de fitofarmacii, deținători de culturi agricole

Referitor: - Informarea persoanelor cu risc la înțepătura de căpușă, măsuri de protecție și atitudinea post-expunere



CĂPUȘELE

Căpușele sau **ixodidele** (*Ixodida*) sunt un ordin de acarieni ectoparaziți ai reptilelor, păsărilor și mamiferelor, cu mod de hrănire obligatoriu hematofag și intermitent, cu o importanță deosebită



din punct de vedere medical și veterinar.

Înțepătura căpușelor poate determina leziuni grave ale tegumentului, unele specii pot provoca paralizii, iar alte specii servesc ca vectori pentru diverse microorganisme transmițând tifosul, boala Lyme, febra recurentă etc.

ÎN NATURĂ - se hrănesc cu sângele

- animalelor sălbatice
- animalelor domestice
- oamenilor

ÎN CASELE OAMENILOR - stau numai pe:

- pielea oamenilor
- în blana animalelor (de companie sau domestice)

Împreună cu gazdele, ce le servesc și drept vectori (animale, șoareci, șobolani, păsări...) - pot coloniza grădinile oamenilor.

SE LOCALIZEAZĂ PREPONDERENT ÎN ZONE CALDE ȘI UMEDE

- cap, gât, axilă, zona inghinală
- animalul are tendința de a se scărpinga continuu la locul unde este localizată
- la animalele cu blană lungă și deasă trebuie cercetat atent corpul respectiv, până la piele
- zona este ușor inflamată și dureroasă
- dacă infestația este masivă, pot apărea semne de apatie, febră, animalul este anemic.

Dintre bolile majore transmise la om și animale în Europa și în România

- boala Lyme
- complexul encefalitei

IMPORTANȚA MEDICALĂ ȘI VETERINARĂ CA VECTORI

- sunt pe locul doi, după țânțari, în ceea ce privește importanța medicală și veterinară ca vectori;
- pagubele produse la nivel mondial, numai la bovine, se ridică la valori foarte mari;
- pagubele produse pentru alte animale de fermă și animale sălbatice sunt mult mai dificil de estimat;
- pierderile datorate îmbolnăvirii omului nu au fost niciodată calculate, dar sunt de asemenea foarte importante.

O parte din căpușe NU transmit boli și nici nu determină apariția unor probleme grave de sănătate gazdei - altele reprezintă principalul vector al bolii Lyme sau al unui tip particular de meningoencefalită

Dușmanii naturali ai căpușelor:

- iernile extrem de reci (cu temperaturi sub - 20 °C)
 - unele specii de fungi
 - anumite nematode (viermi cilindrici)
 - păsări care se hrănesc cu insecte
 - anumite viespi parazite mici (își depun ouăle în corpul căpușelor, iar larvele își consumă gaza).
- Pot să nu provoace niciun disconfort la atașare sau în timpul hrănirii.

Cum ne ferim de căpușee, diminuând astfel riscul de a contracta boala Lyme?

1. Când se iese la lucrări agricole, în o drumeție sau la iarbă verde, se recomandă:

- a se purta haine deschise la culoare
- pantaloni lungi introduși în șosete
- bluze cu mânecă lungă, șapcă
- preferabil încălțăminte fără orificii
- a se evita abaterea cât mai puțin de la cărări și trecere prin tufișuri sau zone cu iarbă lungă
- folosirea de pături pentru picnic deschise la culoare
- folosirea de plase anti-insecte/folie de protecție când se doarme în aer liber sau în cort
- se pot folosi substanțe repelente (spray, unguente, loțiuni)

2. După activitățile în aer liber:

- se inspectează corpul cu atenție
- dacă este cazul blana câinelui
- faceți duș
- tratarea (spălarea și uscarea cel puțin 1 oră cu aer cald/fierbinte) hainelor folosite în teren după activități în zone cu potențial de infestare cu căpușe (căpușele pot sta pe piele chiar și câteva ore fără să se atașeze, așadar e posibil a se îndepărta cu o simplă îmbăiere).

Căpușele pot avea dimensiuni extrem de reduse, dacă se observă o leziune suspectă pe piele se poate folosi o lupă pentru observare.

La copii, căpușele sunt adesea detectate pe cap, la rădăcina firului de păr.

3. Pentru locuitorii de la curte:

- îngrijirea mare atenție a grădinii, spațiile de depozitare, pereții casei – mai ales eventualele crăpături apărute
- curățarea corespunzătoare a tufișurile, îndepărtarea frunzele uscate, tunderea periodică a ierbii, depozitarea lemnele în locuri expuse la soare
- deparazitarea externă, conform indicațiilor medicului veterinar, a câinii/pisicile din gospodărie
- aplicarea de substanțe rodenticide, deoarece șoarecii, șobolanii sunt vectori ai căpușelor.

Ce se face dacă suntem înțepați de căpușă?

În primul rând, NU se intră în panică.

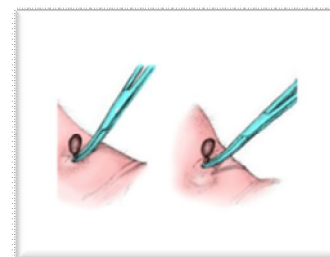
Pentru îndepărtarea căpușelor, este total **contraindicat a se folosi metode "tradiționale"** (aplicarea de căldură/ceară/acetona/ulei/vaselină/benzină...) deoarece scopul e a se desprinde cât mai repede căpușa de pe corp

Dacă nu există siguranța că se știe extrage căpușa, trebuie a se merge de la bun început la medic.

Se consideră că agenții patogeni pe care îi poate transmite o căpușă pătrund în organism numai dacă respectiva căpușă a stat atașată de piele (prin înțepătură) timp de cel puțin 36-48 h. Dacă se îndepărtează căpușa în primele două zile de la implantare, riscul de a contracta boala Lyme este extrem de mic!

Foarte important !!! - îndepărtarea căpușei cât mai repede posibil, dar îndeplinind criteriile de siguranță.

Orice agresiune asupra căpușei o poate determina să-și deverseze conținutul stomacal în organismul parazitat, și odată cu el potențiale virusuri și bacteria.



Pentru desprinderea căpușei este nevoie de o pensetă specială.

Se fixează penseta pe capul căpușei, cât mai aproape de piele posibil. Scopul e să se extragă căpușa cu tot cu cleștii cu care s-a atașat, nu numai corpul său.

Restanța capului la nivelul tegumentului poate duce la inflamație locală și infecție. Se trage cu atenție, dintr-o singură mișcare, dar nu brusc fără să se smulgă.

Atenție – a nu se strivi căpușa cu mâinile goale și nici aruncarea la întâmplare prin casă sau curte.

După eliminarea căpușei, se spală mâinile folosind apă și săpun pentru a spăla porțiunea de piele afectată, și apoi se aplică soluție antiseptică (spirt sau iod/betadină). Se poate folosi local și un unguent cu antibiotic.

Dacă aparatul bucal al căpușei a rămas în rană, se poate aștepta să dispară de la sine, iar leziunea ar trebui să se vindece în câteva zile. Totuși, în această situație, există riscul ca la locul înțepăturii să apară o infecție.

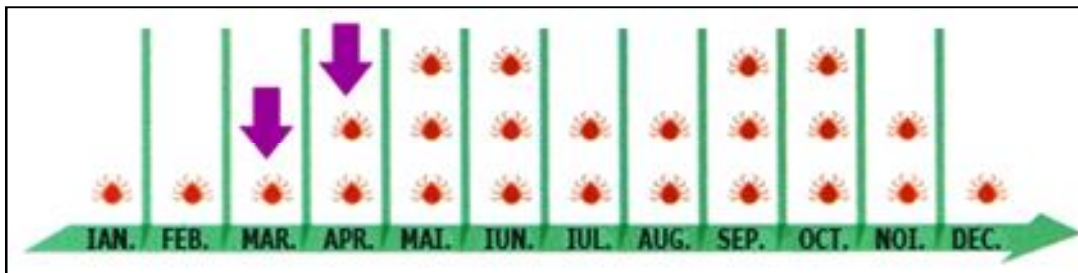
Este indicat a se nota data la care fost făcută înțepătura de căpușă și atenție la eventuala apariție a simptomelor caracteristice bolii *Lyme* (sau altor boli transmise de căpușe).

În cazul în care se observă apariția unor probleme de sănătate inexplicabile în termen de o lună de la momentul înțepăturii, trebuie informat medical, despre data calendaristică la care a avut loc incidentul și despre zona de pe corp în care s-a produs.

Pentru că o persoană obișnuită nu poate face întotdeauna diferența între o simplă reacție locală și apariția unor semne de infecție, este oportun a consulta medicul dacă se observă o leziune suspectă în zona în care a avut loc înțepătura de căpușă.

RISCU DE TRANSMITERE A BOLII

- *la sfârșitul masei care durează între 2 și 25 zile, căpușele pot transmite agenți responsabili de diverse boli*
- *infestari sezoniere*
- *riscul este maxim primavara și toamna (sunt prezente tot timpul anului)*
- ***IMPORTANT - extragerea căpușei cel târziu la 48 ore de la fixarea pe gazdă***
Riscul devine maxim după 48h de la fixare



Coordonator Oficiul Fitosanitar
Cons. sup. Elena STANCU

Întocmit
Cons. sup. Ana TIMAR